

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
982-12

meddelad i Stockholm den 7 februari 2013

SÖKANDE

1. AA
2. BB
3. CC

Ombud för 1–3: DD

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Miljödepartementet) beslut den 15 december 2011,
M2010/2246/Ma/P, avseende överklagande i fråga om ändring av detaljplan för
Mellby 27:76 och del av 3:121 i Kivik, Simrishamns kommun

SAKEN

Rättsprövning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar att regeringens beslut ska stå fast.

YRKANDE M.M.

AA, BB och CC ansöker om rättsprövning och yrkar att regeringens beslut ska
upphävas. De anför bl.a. följande.

Dok.Id 128905

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

Sökandena har ett berättigat intresse av att få råda över sin fasta egendom medan kommunen inte anfört något godtagbart allmänt intresse. Kommunen har i samrådsyttrandet endast anfört att den vill undvika bebyggelseförtätning. Det påstådda samhällsintressets aktuella angelägenhet motsägs av att kommunen successivt har ändrat den ursprungliga planen mot mindre tomter. En av sökandena har dessutom i oktober 2010 beviljats bygglov av kommunen för att uppföra ytterligare en bostadsbyggnad på sin tomt, vilket talar för att kommunens uppgivna skäl inte är allvarligt menade. Inom planområdet skulle det endast vara möjligt att avstycka ytterligare tre tomter. Detta kan inte anses utgöra en risk för att planområdet skulle bli för tätbebyggt. Det finns således inte något angeläget samhällsintresse som motiverar att sökandenas användning av mark och byggnader begränsas (jfr 2 kap. 15 § regeringsformen). Kommunens agerande tyder snarare på illojal maktanvändning, vilket strider mot kraven på saklighet, allsidighet, likabehandling och konsekvens (jfr 1 kap. 9 § regeringsformen) samt kraven på legalitet (jfr 1 kap. 1 § tredje stycket regeringsformen). Genomgående har i detta ärende myndigheterna bortsett från kraven på att åberopade allmänintressen ska preciseras, motiveras och omsorgsfullt avvägas mot de åberopade enskilda intressena, t.ex. egendomsskyddet. Resultatet av detta ska redovisas. Det ställs krav på balans och proportionalitet. Det räcker inte som motivering för ett angeläget samhällsintresse att endast hänvisa till ett beslut om detta. De uteblivna intresseavvägningarna har medfört att sökandena berövats en rättvis rättegång enligt artikel 6 i Europakonventionen och artikel 1 i 1952 års tilläggsprotokoll till Europakonventionen.

Sökandena åberopar rättsutlåtanden av professor emeritus Gunnar Bramstäng.

Högsta förvaltningsdomstolen har hållit muntlig förhandling i målet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut får en enskild ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som

avses i artikel 6.1 i Europakonventionen. Enligt 7 § ska Högsta förvaltningsdomstolen upphäva regeringens beslut om det strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har angett eller som klart framgår av omständigheterna. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet.

Rättsprövningen innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på saktlighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen. Prövningen omfattar också fel i förfarandet som kan ha påverkat utgången i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger en viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet ryms inom handlingsfriheten (jfr prop. 1987/88:69 s. 23–25 och 234).

Den 2 maj 2011 upphävdes plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, och ersattes av en ny plan- och bygglag (2010:900). Av övergångsbestämmelserna till den nya lagen följer att den äldre lagen ska tillämpas i målet.

Enligt 2 kap. 1 § första stycket ÄPBL ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning. Av 1 kap. 5 § framgår att både allmänna och enskilda intressen ska beaktas vid prövning av frågor enligt lagen, om inte annat är särskilt föreskrivet. Enligt 5 kap. 2 § första stycket ska vid utformningen av en detaljplan skälig hänsyn tas till befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande.

Högsta förvaltningsdomstolens prövning är, som har framgått ovan, begränsad och avser frågan om regeringsbeslutet kan konstateras strida mot någon rättsregel.

De i målet tillämpliga bestämmelserna i ÄPBL är allmänt hållna och ger myndigheten ett förhållandevis stort utrymme för bedömningar. Regeringen har i

Mål nr
982-12

det klandrade avgörandet gjort en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. Det har inte kommit fram att regeringen därvid överskridit det handlingsutrymme som föreligger i ärenden av det nu aktuella slaget. Inte heller har det kommit fram att regeringens beslut strider mot regeringsformen eller Europakonventionen.

Det har inte heller i övrigt kommit fram att regeringen vid beslutsfattandet skulle ha felbedömt fakta eller överskridit gränserna för det handlingsutrymme som föreligger i planärenden eller att det vid handläggningen förekommit något fel som påverkat utgången i ärendet. Det framgår inte heller klart av omständigheterna i målet att beslutet på annat sätt strider mot någon rättsregel. Regeringens beslut ska därför stå fast.

Henrik Jermsten

Nils Dexe

Olle Stenman

Anita Saldén Enérus

Erik Nymansson

Kristina Andersson

Föredragande justitiesekreterare

Avd. II

Föredraget 2012-10-17